

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1 V. beata Virgo vere & proprie fuerit mater Dei, & hominis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Hieron.
Andr. Cret.

postolos, figuris, & sermonibus, quibus credimus, & certi sumus quia nunquam fefellisti. Propter quod Hieron. Mich. 6. illam vocat Vaticinium Prophetarum. Andreas verò Cretens. ferm. de assumptione, Summam divinatorum o'aculorum, appellat. Quinimo addere possumus, sicut Paulus de Christo dicit, in capite libri de illo esse scriptum: ita de Beata virgine in sacra scriptura initio scriptum esse, inimicitias ponam inter te, & mulierem, ipsa conteret caput tuum. His enim verbis Deum ipsum Mariam Virginem praedixisse, communis est antiquorum Patrum sententia, ut infra tractantes de sanctificatione Beatae Virginis commodiori loco trademus. Totum praeterea Cantico- rum librum, non solum per accommodationem, sed etiam in sensu aliquo ab Spiritu sancto intentio, Virginem praecinare, omnes fere patres, qui illum interpretantur, intelligunt. Praesertim Bernard. & Rupert. ibi, & libr. 7. de Processione Spiritus sancti, cap. 13. Vnde Apponius in fine Cantico- rum, infelicem esse dicit, qui hoc non credit. Sunt praeterea in Scriptura veteri Virginis proprietates, & perfectiones, in variis personis, & rebus praefiguratae, quas hoc loco congerere non oportet, tum quia vulgares fere sunt, & in sanctis Patribus facile reperiuntur, tum etiam quia in singulis quaestionibus, ubi oportuerit, praecipuas earum commodius attingemus. Nonnulla etiam ex libris Psalmorum, & Sapientialibus Ecclesia ad Virginem accomodat, ex quibus interdum non leve argumentum sumi potest.

Bernard.
Rupert.
Apponius.
In veteri te-
stamento v-
bimento de
B. Virg.

Secundò, in nouo testamento pauca quidem verba de virgine scripta sunt, quoniam tota Euangelistarum, & Apostolorum intentio ad Christum referebatur, quia illo cognito, eiusque fide satis fundata, non poterat matris eius excellentia, aut ignorari, aut occultari, in illis verò paucis verbis, eiusque grauius, quaedam praecipua capita indicata sunt, quae omnia, quae de Virgine dici possunt, virtute continent. Quod in ceteris fere rebus, etiam in gestis à Christo, quae ab Euangelistis narrantur, observare licet. Est enim totum Euangelium breue, ac concisum, Quoniam verbum abbreviatum fecit Dominus super terram, ad Rom. 9. ut notavit Euseb. lib. 2. de Demonstrat. c. 40. & Tert. lib. 4. contra Marcion ca. 16. cum enim non possent Euangelistae singula perscribere, quae maxime necessaria erant, attigerunt, ut ex eis reliqua intelligeremus.

Roman 9.
Euseb.
Tertull.

Dubium.

Percontabitur autem fortasse aliquis, cur Christus dominus qui fidem Centurionis, Magdalene charitatem, & Ioannis laudes interdum praedicavit, nunquam de matre sua quidpiam simile locutus sit. Respondetur primò ad temperantiam quandam, & modestiam id spectare potuisse: quidquid enim de Virgine diceret, ad seipsum referri & pertinere videretur. Deinde, tunc praecipue studuit diuinam suam originem homines docere, qua cognita, facile erat excellentiam humanae conceptionis, matrisque suae dignitatem percipere. Denique ubi res ipsae, & opera, quibus Christus matrem honoravit, clamabant, verba non erant necessaria.

Dionys.
Ignat.
Iren.
Epiph.
Hieronym.
August.

Tertiò, praeter ea, quae in scripturis canonicis continentur, sunt alia multa de Beata Virgine per traditionem, quae ab ipsis Apostolis manavit, & per manus Patrum ad nos usque peruenit, communi sensu Ecclesiae, & definitione recepta, ut constat ex Dionys. c. 3. de diuin. nominib. & epist. 4. ad Caium, Ignat. epist. 1. & 2. ad Ioan. ad Trallianos, & 8. ad Phyl. Iren. Epiph. Hieronym. Aug. & alij antiquissimis patribus, quorum testimonia in sequentibus indicabimus. Illud verò observatione dignum censeo, videlicet ex quatuor primis concilijs generalibus, quae Gregorius ut quatuor Euangelia veneratur: primum Nicenum honorem Filij, & consequenter honorem etiam Patris contra Arium defendisse: secundum, scilicet Constantinopolitanum primum diuinitatem Spiritus Sancti statuisse contra Macedoni-

A còrtium verò, scilicet Ephesinum, ad tuendam maiestatem Dei dignitatem contra Nestorium, esse congregatum. In quo tam multa dicta sunt de laudib. Virginis, ut vix aliquid addi posse videatur, quae postea in quarto Concilio Calcedonenfi, & in 5. & 6. Synod. & in ceteris, usque ad Trid. confirmata sunt, & amplius explicata.

Quartò tandem, non sine singulari Spiritus Sancti consilio factum est, ut nonnulla Virginis mysteria, & privilegia, nec scripta sint, nec certa traditione recepta, ut occasio daretur fidelibus, amplius meditando, & recogitando haec mysteria, loquendique ac scribendi de Virgine, ex principijs traditis plurà ratiocinando, & colligendo. Quocirca rationibus, etiam in hac materia vtendum est, quae vel in dictis principijs, vel in ipsa rerum natura, & decentia fundare, multum ponderis, & efficacitatis in Theologia habent, ut rectè Canus notauit, lib. 12. de locis ca. 14. & ex vsu sanctorum patrum satis constat, ut videre licet apud Aug. lib. 83. q. 49. & 50. & Cyril. lib. 5. Thef. c. 7. Ansel. lib. 2. cur Deus homo ca. 5. & in alijs, quos prior tomò disp. 1. & fere in discursu totius materiae retuli, ubi cumque enim de mysterijs, & perfectionibus Christi tractant, rationibus & coniecturis ex decentia rei sumptis vtuntur, reliquum est ut institutum nostrum aggrediamur. Prius verò quam D. Thom. quaestiones explicare incipiam, vnam vel alteram disputationem, quae totius materiae fundamenta contineat, praemittendam duxi.

DISPUTATIO I.

In tres sectiones distributa: de matris Dei dignitate in communi.

ICVT initio huius doctrinae de Christo, & incarnatione primum statui- mus, ac demonstrauimus Christum esse Deum ac incarnationem esse factam, quoniam hoc erat fundamentum omnium, quae de hoc mysterio dicenda erant, ita in his disputationibus de Beata Virgine, praemittere oportet illam esse matrem Dei, & explicare, qualis & quanta fuerit haec dignitas, & quomodo ad illam fuerit Beata Virgo praedestinata: quoniam ex hoc fundamento ratio omnium, quae de Virgine dicemus, sumenda est, Haec igitur in praesenti disputatione trademus.

SECTIO I.

Vtrum Beata Virgo verè, ac propriè fuerit mater Dei & hominis.

Haec quaestio potissimum versari coepit in Ecclesia post annum quadringentesimum, tempore Concilij Ephesini, quia licet ante illa tempora, haeretici qui negarunt Christum esse verum Deum, aut verum hominem vera humana carne constantem, consequenter negarent Virginem fuisse veram matrem Dei, aut hominis, ex ijs tamen, qui Christi Deum, & hominem confelsi sunt, primus fuit Nestorius, qui negare ausus est, Mariam Virginem verè ac propriè fuisse matrem Dei ut constat ex historia Concilij Ephesini, & ex Vincentio Lyrensi, libro contra profanas vocum nouitates, & Casiano, libro. 1. & 2. de incarnatione, & Theophylact. Ioan. 9. in fine, in quo errore versari etiam hoc tempore nonnullos haereticos refert Canis. li. 3. de B. Virgine c. 22. Fundamentum huius erroris fuit, vel quia vnionē veram humanę naturę cum verbo diuino negauit, & consequenter veram, ac propriā cōmunicationē idiomaticam, vel quia saltē negauit hanc vnionē factam esse in vtero Virginis. Hinc enim consequens esse videtur, licet B. Virgo fuerit mater Christi-

Vincen.
Lyren.
Casian.
Theophyl.
Canis.

Christi, non tamen Dei, quia nec concepit, nec peperit Deum.

Veritas tamen est, Beatam Virginem verè ac propriè fuisse matrem Dei, vt definitum est in Concilio Ephes. & Calcedon. & in 5. Synod. act. 4. & 11. & habetur etiam in 7. Synod. act. 4. & 7. in Concil. Lateran. sub Martino 1. can. 3. & in alijs frequenter. Vt autem veritatem hanc ex proprijs principijs probemus, oportet nonnulla supponere.

Primum est, Beatam Virginem propriè esse matrem huius hominis, scilicet Christi. Ita enim expresse dicitur Ioan. 2. & erat mater Iesu ibi, & Luc. 1. vnde hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me? & capite secundo, Simeon dixit ad Mariam matrem eius.

Matth. 1. & 2. accipe puerum, & matrem eius. Diversi Christi fides, similis testimonij probaretur Ioseph fuisse patrem Christi. Respondetur, hoc ipsum explicare veritatem: tum quia propter eam, Luc. 3. additum est, vt putabatur filius Ioseph, quod de Virgine nunquam est dictum: tum etiam, quia de Ioseph nunquam dicitur in Euangelio genuisse Christum: de Virgine autem dicitur concepisse, & peperisse filium. Hoc etiam confirmat illa frequens appellatio, qua Christus in Euangelio, filius hominis vocatur, vt notauit Iren. lib. 3. contra hæres. capite 32. & eandem efficaciam habet quod dicitur, filius David, vel Abraham, media enim generatione ex Virgine matre, ab illis descendit. Vnde Isai. 11. dicitur, Egredietur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet. Sicut ergo flos verè producit ex arbore: ita Christus ex Virgine, vt notauit Hieronym. ibi, & Leo Pap. sermon. 4. de nativitate. Ambros. lib. de benedictionib. Patriarchar. capite 4. & libro 2. de Spirit. Sanct. capite 5. & de institut. Virg. capite 9. August. sermon. 3. de temp. Chrysostom. in Psal. 21. Origen. homil. 12. in Leuitic. Tertul. lib. 5. contra Marcion. capite 8. & lib. contra Iudæos c. 9. Rupert. Abbas lib. 2. in Isai. cap. 6. & lib. 11. de victoria Verbi, capite 28. 52. Atque eandem vim habet hoc testimonium, etiam si per virgam Christum intelligamus, vt intellexit Clemens Alexand. lib. 1. Paedagogic. capite 9. & Chrysostom. homil. 30. in Matth. Origen. homil. 9. in Num. Hilar. Psal. 2. circa illa verba, Reges eos in virga ferrea. Ambros. sermon. 54. & Cyrill. in Isaiam: eandem (inquam) vim habet, quia Christus non fuit de radice Iesse, nisi mediante Virgine.

Secundò hoc confirmatur. Nam Christus in Cruce moriens, se esse filium Virginis professus est, cum dixit Virgini, Ecce filius tuus. Ioann. 19. illo enim exemplo, vt August. tract. 19. Chrysost. homil. 84. & Cyril. lib. 12. cap. 34. notarunt, parentes honorandos, & illorum curam à nobis gerendam esse docuit. Recognovit igitur, & honoravit Virginem vt matrem, & ideo in extrema angustia positus tantam illius curam habuit, vt notarunt etiam Cyprianus libro de cardinalibus Christi operib. capite, seu concione, de resurrect. Christi, dicens, Nunc matrem moueri affectu, & thalamum humanitatis tue, cubiculario dilecto commendas, & provides sedulo benedicta inter mulieres, Apostolicam clientelam, & obsequium Virginis discipulo tradis & Ambros. libro 10. Epistol. 82. in fine, restabatur, inquit, de Cruce Christus & inter matrem, atque discipulum diuidebat pietatis officia. Denique Hieronymus tom. 1. Epistol. 47. de vitando suspecto contubernio, agens de subiectione Christi ad Virginem, venerabatur, inquit, matrem cuius ipse erat pater: colebat nutritum, quem nutruerat, gestatumque se memorat alterius vtero, alterius brachis: vnde & in Cruce pendens commendat parentem discipulo, quam nunquam ante Crucem dimiserat, eandem veritatem eleganter docuit Nazianz. orat. 51. seu Epistol. 3. ad Cleod. prope initium.

Dices. Quid igitur tam illo loco, quam Ioan. 2. & alijs locis, Virginem mulierem vocat, nunquam verò matrem? & quod difficilius est, cur Matth. 12. matrem negare vilis est, dicens, quæ est mater mea? Ad priorem partem respondetur, Christum illo modo fuisse locutum, quia ita decebat: tum propter Christi modestiam, & grauitatem: tum etiam (ait Augustinus) propter exemplum nostrum, dixerat enim ipse Matth. 23. nolite vocare vobis patrem super terram. Fortasse etiam in illo loco Ioann. 19. matris appellationem vitauit, ne Virginem amplius commoueret, cur mulierem ibi notauit Lyran. In alio verò loco Ioann. 2. id rem non matrem Christum appellat. August. de symbolo, capit. 4. vel certe, sicut se vocabat filium hominis ita virginem per antonomasiam, mulierem appellabat, vt eam esse indicaret mulierem illam, per quam damna primæ mulieris instauranda forent.

Ad aliam verò partem respondetur non negasse Christum matrem suam, sed illis verbis reprehendisse eos, qui se concionantem importune interpellabant: secundo, docuisse, propter consanguineos non esse opus Dei omittendum: tertio quorundam iactantiam frænare voluisse, qui de Christi consanguinitate gloriabantur, significando eam sine spiritali coniunctione nihil prodesse: hanc verò per se multum valere. Ita ferè Chrysostom. homil. 45. in Matth. & August. lib. de sancta virginit. cap. 3. & lib. de fide contra Manichæos, & Tertull. libro de carne Christi, cap. 7. vbi optime locum hunc contra hæreticos ad fidei veritatem confirmandam retorquet.

Quartò addunt Hilar. can. 12. in Matth. & Gregor. homil. 3. in Euangelia, & Ambros. lib. 6. in Lucam, hoc factò significasse Christum, Ecclesiam quæ credidit, synagogæ fore præferendam, ex qua ipse erat secundum carnem.

Secundò supponendum est humanitatem Christi eodem temporis momento, quo perfecte formata fuit in vtero Virginis, & existere incepit in rerum natura, fuisse assumptam, & vnitam Deo hypostatice. Hoc clare demonstratum est superiori tomo, disput. 16. sect. 1. vnde concludimus, hunc hominem Christum semper à primo instanti conceptionis suæ fuisse Deum hominem, nunquamque purum hominem extitisse. Quæ quoniam eo loco satis confirmata sunt, plura hic addere non oportebit.

Tertio hinc facile concluditur intentata veritas, Beatam scilicet Virginem vere ac propriè esse matrem Dei. Probatur ex dictis, quia Virgo concepit, & peperit Deum, ergo est mater eius. Antecedens constat ex dictis. Quia concepit hunc hominem, & prius mater hic homo in ipsa conceptione fuit Deus, concepit Dei, ergo Deum. Vnde, & Scriptura sacra sic aperte loquitur, nam ad Galat. 4. filius Dei, hoc sensu dicitur, factus ex muliere, & ad Rom. 1. dicitur, factus ex semine David secundum carnem, & Luc. 1. quod ex te nascitur sanctum, vocabitur filius Dei. Vocabitur, inquit, non falsa appellatione, sed vera, & non solum post natiuitatem ex vtero: sed in ipsamet conceptione in vtero, de qua Angelus loquebatur rationem reddens, quare Spiritus Sancti virtute esset efficienda, quia nimirum ipse Deus concipiendus erat, vt notauit Cyrill. Alexandr. lib. de fide ad Reginas, citans Cyrillum. Athan. li. de Incarn. Christi. Et hoc etiam confirmat locus Isai. c. 7. Ecce Virgo concipiet, & pariet Filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel, quod est interpretatum Isai. 7. nobiscum Deus, vt dicitur Matth. 1. Hanc denique & veritatem confitetur Elisabeth Luc. 1. dicens, vnde hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me illa enim vox, Domini, diuinam indicat personam, vt Damasc. inquit, li. 3. de fide, c. 12. & Greg. lib. 9. registri, Epist. 61. eadem, Greg. Papa. inquit, Virgo & ancilla Domini dicitur, & mater: ancilla enim Domini, quia Verbum ante secula virginis æqualis est Patri, mater verò, quia in eius visceribus & sancto spiritu.

Fr. Suarez. Tom. 2.

ritu, eiusque carne factus est homo, & infra subdit rationem tactam, quia non prius in vtero Virginis caro concepta est, & postmodum diuinitas venit in carnem, sed statim Verbum factum est caro. similia docet lib. 18. moralium capit. 27. post med. aliis, capit. 35. & eodem modo loquuntur omnes alij antiqui Patres. In Liturgiis Iacobi, Basilij, & Chrysost. saepe vocatur *incontaminata mater Deiprostri*. Gregor. Nazianz. orat. 51. quae est Epistola prima ad Cleodonium, si quis, inquit, sanctam Mariam Deiparam non credit, extra diuinitatem est. Athanas. scripsit librum seu concionem de sanctissima Deipara. Iren. lib. 3. cap. 27. & 32. Epiphani. lib. 3. haer. 78. Cyril. homil. 6. contra Nestor. August. sermon. 2. de Annunciatione, & saepe aliis. Leo Pap. Epist. 83. & 97. & hac ratione vocant etiam Virginem *thronum, thalamum, tabernaculum, & templum Dei*, & similibus titulis, qui passim in sanctis Patribus reperiuntur. Confirmatur tandem ex dictis supra de communicatione idiomatum. Nam Deus est mortuus, quia hic homo est mortuus, ergo Deus est conceptus, & natus, atque adeo filius Virginis: quia hic homo est filius eius: ergo & contrario virgo, sicut est mater huius hominis, ita Dei. Ultimo addi potest coniectura, seu congruentia. Quia nimirum voluit Deus, sese omnibus modis hominibus communicare, & (vt ita dicam) omnes cognitionis, & affinitatis modos perfectionem importantes cum illis contrahere: vnus autem, & valde perfectus est, vt Deus non tantum sit homo, sed etiam filius hominis, & vt quaedam humana persona creata sit coniuncta Deo, quantum esse potest in ratione personae. Vnde etiam factum est, vt non solum humana in Christo natura, sed etiam persona creata in virgine super omnes Angelorum choros fuerit exaltata.

Circa veritatem autem hanc multae occurrebant difficultates, quarum intelligentia pendet ex modo, quo Beata Virgo Christum Dominum concepit, quod in quaestionibus sequentibus D. Thomas copiosissime disserit, & ideo in eum locum eas remittimus. Ad fundamentum verò contrarij erroris ex dictis patet responsio. Supponit enim falsum fundamentum, scilicet Christum prius conceptum fuisse purum hominem, quam eius humanitas fuerit à Verbo assumpta.

Respondet.
ad argumen-
ta opposita.

Dubium.

Non verò defunt, qui respondeant hos Haereticos etiam in illatione errare, quia etiam si illud ita fuisset, existimant Verbum & Deum verè dici posse filium Mariae, quia assumere naturam ab alio genitam, sufficit, vt aliquis dicatur filius eius, à quo fuit talis natura. Probatur, tum quia formalis terminus generationis est ipsa natura: tum etiam quia ille homo semper est idem manente eadem natura, etiam si substantiam mutet: tum denique, quia semper retineret eandem relationem filiationis, quae per humanitatem inest supposito.

Respondet.
Verbum non
posset dici
proprie filium
Virginis nisi
in instanti
conceptio vis
humanita-
tem termi-
nasset in v-
tero virginis.

Nihilominus hac sententia mihi non probatur. Censeo enim non potuisse proprie Verbum, aut Deum dici filium Virginis, si in ipso instanti conceptionis non terminasset humanitatem in vtero Virginis. Quod bene docuit D. Thom. infra q. 35. a. 4. & aperte colligitur ex omnibus Patribus supra citatis, omnes enim ad conuincendum Nestorium, supponunt tanquam principium necessarium vnionem factam esse in eodem humanae conceptionis momento & disertis verbis Nazianz. orat. 51. Si quis formatum hominem fuisse, Deumque postea subisse dicat, damnationi obnoxius est, hoc enim non Dei generatio fuerit, sed generationis fuga, & exemplis declaratur, quia si humanitas Christi non esset tempore mortis vnita Verbo, licet post resurrectionem vniretur, non posset verè dici, Deum fuisse mortuum. Et similiter, si prius tempore esset purus homo, & peccaret, & postea illa humanitas assumeretur à Verbo, non posset verè dici Deus peccauisse, ergo simile erit in praesenti. Ratio autem est, quia hac com-

municatio idiomatum fundatur in vnione hypostatica, & ideo in iis, quae tempore antecedunt vnionem, & in alio supposito sunt, non potest esse communicatio idiomatum, cum hac non sit inter personas diuersas, sed in eadem.

Secundò, quia in eo casu Verbum nullo modo terminasset conceptionem, seu generationem ex Virgine, non ergo posset dici conceptus, vel natus ex illa, ergo nec posset dici filius, neque Virgo mater Dei. Negatur ergo ad hanc denominationem, seu communicationem sufficere assumptionem naturae ab alio productae, sed necessarium esse hanc assumptionem fieri, ita vt persona assumens terminet aliquo modo ipsam conceptionem, & generationem, ita vt illam assumat eo modo, quo assumptibilis est, quod fieri non posset, nisi eodem instanti conceptionis fieret assumptio. Et ideo non est satis, quod semper maneat eadem humanitas, vel idem homo, formaliter loquendo, quia generatio terminatur ad suppositum, & ad humanitatem vt hic, & nunc subsistentem: & per hac patet ad fundamentum contrariae sententiae. De relatione autem filiationis, an maneat in assumpta natura, necne, infra dicam. Nunc dicere sufficit, vel non manere, vel in eo casu, de quo agimus, non ita manere, vt possit Deum, aut Verbum denominare, quia nec manet omnino integra, sicut antea erat, nec ratio fundandi illam, quae fuit generatio passiva, villo modo fuit terminata, vel assumpta à Verbo.

Sed hinc oritur grauis difficultas, huius loci propria. Quia tota actio Virginis terminata fuit in humanitate prius natura, quam assumeretur à Verbo, & ex vi actionis eius non fuit secuta assumptio: sed solum ex voluntate, & efficientia Dei, ergo non potest propter hoc dici mater Dei. Patet consequentia. Tum quia ipsa nullo modo effecit, vt Deus sit homo, sicut, si quis efficeret calorem, & non vniret illum ligno, non posset dici efficere lignum calidum: tum etiam, quia quod hoc idem valere videtur ordo naturae, quod temporis: si autem Deus post totam illam actionem Virginis, assumptionem per aliquod tempus distulisset, non posset dici Virgo mater Dei, licet postea fieret assumptio, vt ostensum est, ergo idem est de ordine naturae, quia hac denominatio non tam pendet ex tempore, quam ex naturali connexione actionum. Tertio denique, quia alias posset Verbum denominari mutatum à mutatione, quae prius natura praecessit in humanitate, posset etiam dici causatum, & effectum.

Propter principalem difficultatem responderi potest, Beatam Virginem attingisse per veram ac Phisicam efficientiam vnionem humanitatis cum Verbo. Sed hac responsio, & minus probabili fundamento nititur, vt in 1. tomo, disputatione 8. sectione 1. ostensum est, & non satisfacit. Quia, esto, B. Virgo effecisset hanc vnionem, id solum fuisset instrumentaliter, & non per modum matris generantis, ergo hoc genus efficientiae nihil refert ad explicandum, quomodo Beata Virgo sit mater Dei.

Aliter ergo respondetur, vt Beata Virgo propria ac verè dicatur mater Dei, satis esse, quod in eodem instanti temporis, in quo anima Christi vnita est corpori, concurrente Beata Virgine concursu materno, (siue ille actius sit, siue passius, hoc enim nunc non disputo) in eodem (inquam) momento anima, corpus & humanitas vnita sint Verbo, sicut è contrario Iudaei dicuntur interfecisse Deum, quia per actionem eorum dissoluta est vnio animae cum corpore, & consequenter humanitas, vt sic separata est à Verbo. Et vtriusque ratio est, quam Diuus Thomas attingit infra quaestione 35. articulo primo, quia sicut agere, ita & nasci seu generari, est proprium suppositorum. Hoc autem optime declaratur supponendo, quod 1. tom. disputatione 17. sect. 1. & 2. tractatum est, scilicet animam, & carnem Christi

Respondet.

Beata Virgo
quomodo ra-
tione conce-
ptionis sit
verè, ac pro-
pria mater
Dei.

Christi prius natura esse vnita Verbo, quam inter se. Hinc enim sit, animam, & carnem Dei ex vi actionis, seu concursus Beatae Virginis fuisse inter se vnita ad componendum non tantum humanitatem, sed etiam hunc hominem, atque adeo Beatam Virginem esse matrem huius hominis, & consequenter Dei per communicationem idiomatum. Sicut in generationibus aliorum hominum, prius natura creatur anima subsistens, & statim per actionem generantis vnitur corpori subsistenti, & ita generatur non proprie hac humanitas, sed hic homo. Et similiter in Resurrectione Christi, tota actio versata est in vnione animae ad corpus, & tamen per illam dicitur resurrexisse Deus, quia per illam actionem inter se vnita fuerunt corpus, & anima subsistentia per subsistentiam Dei, & consequenter ex vi illius factum est, vt Deus esset homo.

Et per hanc facile patet ad omnia, quae in illa difficultate attinguntur, praeterquam ad vltimam illuminationem. Ad quam breuiter respondetur, Deum quidem recte dici genitum, vel conceptum ex Virgine, quia generatio (vt dictum est) vel conceptio terminatur ad suppositum, non dici autem mutatum, vt in primo tomo saepe dictum est: tum quia mutatio proprie denominat subiectum, non terminum: tum etiam, quia illa mutatio, per quam humanitas vnitur Verbo, antecedit ordine naturae ipsam vnionem. Deinde non denominatur Deus causatus, vel effectus, quia simpliciter non est factus, sed est factus homo. Et eadem ratione non est dicenda Beata Virgo absolute causa Dei, quia nomen causae non determinat productionem, neque effectum: at verò, cum dicitur mater Dei, in ipso nomine matris determinatur humana generatio, per quam Deus factus homo ex Virgine processit. Videantur quae supra dicta sunt de idiomatum communicatione.

SECTIO II.

Quanta sit haec dignitas matris Dei, & quomodo alia dona gratiae illam comitentur.

Duplici modo potest ratio huius dignitatis à nobis concipi, & explicari: primo absolute, & simpliciter considerando quid ipsa in se sit: secundo per comparisonem ad alias gratias, seu dignitates supernaturales, & vtrunque modum breuiter prosequemur.

Primo igitur haec matris dignitas absolute sumpta moraliter potius, quam physice consideranda videtur. Physice enim solum haec interueniunt in hoc munere matris. Primum, quod Beata Virgo verè ac proprie concurret ad fabricandum corpus Deo. Secundo hinc factum est, vt aliqua substantia virginis corporis, ex qua fuit Christi corpus & in principio constitutum, & postea auctum, quandiu sanguine vel lacte matris nutritum fuit, vnita sit hypostaticè Verbo Dei. Propterea dixit Petrus Damianus sermone de natiuitate Mariae, Cum Deus in aliis rebus sit tribus modis, in Virgine fuit quarto speciali modo, scilicet per identitatem; quia idem est, quod ipsa. Hinc taceat, & contremiscat omnis creatura, & quis audeat aspicere tante dignitatis immensitatem? & August. serm. de Assumptione Virgin. capite 5. Caro, inquit, Christi, caro est Mariae: & infra, caro Christi, quamuis gloria resurrectionis fuerit magnificata, eadem tamen mansit, quae suscepta est de Maria. Ex quo potest facile credi, illam substantiam carnis, quam Christus assumpsit ex Virgine, nunquam fuisse omnino dimissam, aut continua caloris naturalis actione resolutam, sed eandem omnino fuisse semper conseruatam Verbo Dei vnitam. Quod partim physica ratione, partim probabilis coniectura sit verisimile.

Fr. Suarez, Tom. 2.

A Illa enim substantia carnis ex purissimis Virginis sanguinibus desumpta fuit, & optimè disposita, & in mediocri quantitate. Rursus in tempore infantiæ, quia alimentum est facile, & fere sine resistentia conuertitur, parum illius substantiae per eius actionem resoluitur, praesertim in Christo, qui temperatissimo, & conuenientissimo cibo alebatur, scilicet, *vbere de calo pleno*, vt Ecclesia canit. De reliquo autem tempore vitae Christi, fit non dissimilis coniectura. Quia totum illud fuit tempus augmenti, aut status, in quo humidum radicale fere integrum perseverat, nulla illius resolutione facta. Probabile denique est, ex speciali prouidentia, & voluntate ipsius Christi hoc fieri potuisse. Tertio praeter hoc genus causae, seu concursus, nihil aliud reale, ac physicum ex vi huius dignitatis in Virgine resultat, praeter relationem realem matris ad Christum hominem Deum; nihil enim aliud fingi aut excogitari potest. Quarto verò hinc efficitur, vt moraliter, & secundum prudentem existimationem, virgo retineat supremum quandam, & excellentem dignitatis gradum, propter singularem, quam cum Deo habet coniunctionem, & propinquitatem. Vnde etiam fit, vt singulare ius habeat ad bona Dei filij sui, vt in sequentibus explicabimus. Vt verò, quanta sit haec dignitas, melius declaremus, accedamus ad alteram partem, & illam cum dignitate gratiae, & filij adoptiui conferamus. Nam cum alijs, nullam comparisonem facere necesse est, nam per se notum est, & esse inferiorem vnione hypostatica, & esse supra omnem aliam dignitatem, quae gratiam, seu amicitiam Dei formaliter non includat.

De hac verò dignitate gratiae est difficultas. Sancti enim videntur illam praeferre dignitati matris Dei. Augustinus libro de sancta virgin. capite tercio, *Beatior, inquit, fuit Maria, concipiendo mentem, quam ventre: & infra Felicitis gestauit corde, quam carne.* Et epistol. 38. dicit: *maternum nomen, etiam in virgine esse terrenum in comparatione celestis propinquitatis, quam illi contrahunt, qui voluntatem Dei faciunt: nimirum per gratiam.* Et Iustinus q. 136. ad orthodox. dicit, *Beatam Virginem beatiorem esse pradicandam ob virtutem, quam habuit propter quam meruit esse mater Dei, quam ob ipsam matris dignitatē.* Quod videtur sensisse Christus Dominus. Lucæ 10. cum mulieri dicenti, *Beatus venter, qui te portauit, respondit, quinimo beati, qui audiunt Verbum Dei, & custodiunt illud.* Ac si aperte diceret, beatitudinem hanc illi esse praefendam. Et similia sunt illa verba Matth. 12. *quae est mater mea, & qui sunt fratres mei? Quicumque enim fecerit voluntatem patris, &c.* quae verba tractat Cyprianus, sermone de passione Domini, dicit, *praetulisse Christum matri auditores verbi, & pauperes spiritu.* Quod non de personis, sed de muneribus, & officijs necessariò intelligendum est. Ratio denique adiungi potest ex dictis. Quia dignitas matris solum addit personae Virginis relationem quandam ad Deum, vel hominem: dignitas verò filij adoptiui addit gratiam, gloriam, virtutes omnes, ac veram sanctitatem, & reddit hominem Deo amicum, & innocentem, quatenus peccatum excludit, & inde consequitur relatio filij adoptiui, quae est ad Deum, vt Deus est: ergo.

In contrarium verò est. Quia haec dignitas matris est altioris ordinis, pertinet enim quodammodo ad ordinem vnionis hypostaticae, illam enim intrinsecè respicit, & cum illa necessariam coniunctionem habet. Propter quod Augustinus initio libri de assumptione, inquit, *Huius dignitatis, & gratiae effectum nec cor concipere, nec lingua valet exprimere.* Et Bernard. serm. de assumptione, & de natiuit. Virg. & super illa verba, *signum magnum, &c.* & homil. 2. in Missus est, varijs modis hanc dignitatem exaggerat, indicans infinite superare, quidquid sub Deo

Dignitas matris quid physicū addat personae Virginis.

Dubium. August.

Luc. 10.

Matth. 12.

Cyprian.

August.

Bernard.

Maria Virgo cur causa Dei non possit dici.

Dignitas matris Dei absolute, & in se sumpta, quanta sit.
et. Dam.

Substantia carnis à Christo assumpta ex Virgine natiuitatem à Verbo dimissa.